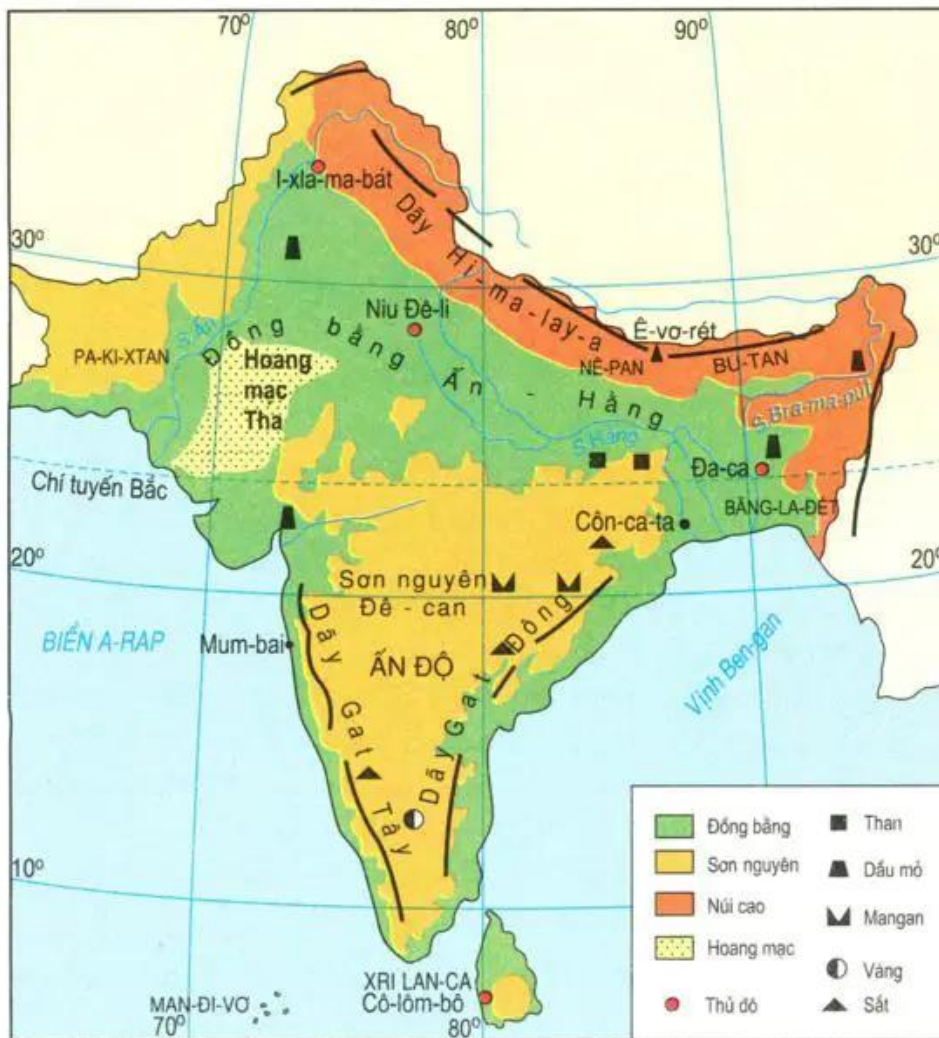

Bài 10 : ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN KHU VỰC NAM Á

Điều kiện tự nhiên và tài nguyên thiên nhiên khu vực Nam Á rất phong phú, đa dạng. Ở đây có hệ thống núi Hi-ma-lay-a hùng vĩ, sơn nguyên Đê-can và đồng bằng Ấn - Hằng rộng lớn. Cảnh quan thiên nhiên chủ yếu là rừng nhiệt đới và xa van, thuận lợi cho phát triển kinh tế.

1. VỊ TRÍ ĐỊA LÍ VÀ ĐỊA HÌNH

Hình 10.1. Lược đồ tự nhiên khu vực Nam Á

Dựa vào hình 10.1, em hãy :

- Nêu đặc điểm vị trí địa lí của khu vực Nam Á.

- Kể các miền địa hình chính từ bắc xuống nam.

Nam Á có ba miền địa hình khác nhau :

Phía bắc là hệ thống núi Hi-ma-lay-a hùng vĩ chạy theo hướng tây bắc - đông nam dài gần 2600 km, bề rộng trung bình từ 320 - 400 km. Đây là ranh giới khí hậu quan trọng giữa hai khu vực Trung Á và Nam Á. Về mùa đông, Hi-ma-lay-a có tác dụng chắn khối không khí lạnh từ Trung Á tràn xuống, làm cho Nam Á ấm hơn miền Bắc Việt Nam là nơi có cùng vĩ độ. Về mùa hạ, gió mùa tây nam từ Ấn Độ Dương thổi tới, gây mưa lớn trên các sườn núi phía nam.

Phía nam là sơn nguyên Đê-can tương đối thấp và bằng phẳng. Hai rìa phía tây và phía đông của sơn nguyên là các dãy Gát Tây và Gát Đông.

Nằm giữa chân núi Hi-ma-lay-a và sơn nguyên Đê-can là đồng bằng Ấn-Hàng rộng và bằng phẳng, chạy từ bờ biển A-rap đến bờ vịnh Ben-gan dài hơn 3000 km, bề rộng từ 250 km đến 350 km.

2. KHÍ HẬU, SÔNG NGÒI VÀ CẢNH QUAN TỰ NHIÊN

Quan sát hình 10.2 kết hợp với kiến thức đã học, em hãy cho biết khu vực Nam Á chủ yếu nằm trong đới khí hậu nào ?

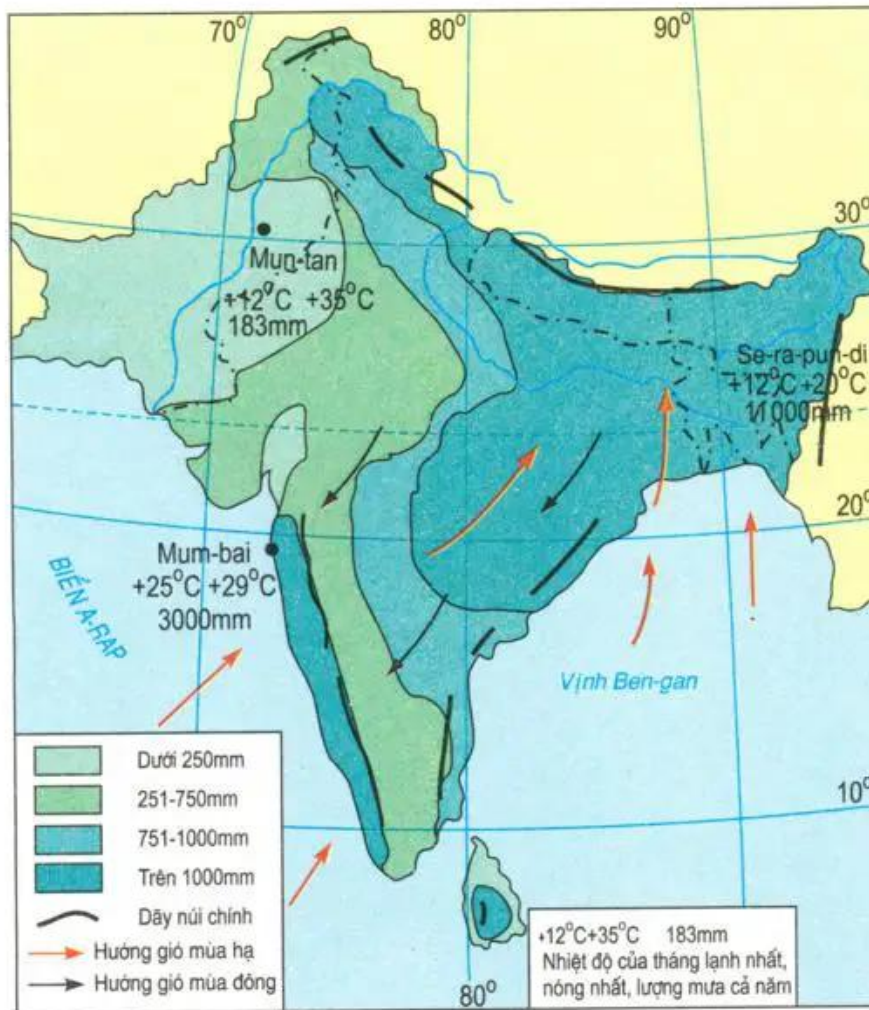
Đại bộ phận Nam Á nằm trong đới khí hậu nhiệt đới gió mùa. Trên các vùng đồng bằng và sơn nguyên thấp, về mùa đông có gió mùa đông bắc với thời tiết lạnh và khô. Mùa hạ từ tháng 4 đến tháng 9, có gió mùa tây nam nóng và ẩm từ Ấn Độ Dương đến mang theo mưa cho khu vực Nam Á. Nhịp điệu hoạt động của gió mùa có ảnh hưởng rất lớn đến nhịp điệu sản xuất và sinh hoạt của nhân dân trong khu vực. Trên các vùng núi cao, nhất là Hi-ma-lay-a, điều kiện khí hậu thay đổi theo độ cao và phân hoá rất phức tạp. Trên các sườn phía nam, phần thấp thuộc khí hậu nhiệt đới gió mùa ẩm, mưa nhiều. Càng lên cao khí hậu càng mát dần. Từ độ cao 4500m trở lên là đới băng tuyết vĩnh cửu. Ở sườn phía bắc có khí hậu lạnh và khô, lượng mưa dưới 100mm. Vùng Tây Bắc Ấn Độ và Pa-ki-xtan thuộc đới khí hậu nhiệt đới khô, lượng mưa hằng năm từ 200 - 500mm.

Địa hình là nhân tố ảnh hưởng rõ rệt đến sự phân hoá khí hậu Nam Á.

Dựa vào hình 10.2, em có nhận xét gì về sự phân bố mưa ở khu vực Nam Á ?

Nam Á có nhiều hệ thống sông lớn như sông Ấn, sông Hằng, sông Bra-ma-pút.

Nam Á có các kiểu cảnh quan : rừng nhiệt đới ẩm, xavan, hoang mạc và cảnh quan núi cao.

Hình 10.2. Lược đồ phân bố mưa ở Nam Á

Hình 10.3. Hoang mạc Tha

Hình 10.4. Núi Hi-ma-lay-a

Nam Á có điều kiện tự nhiên rất phong phú. Có ba miền địa hình chính : phía bắc là dãy Hi-ma-lay-a hùng vĩ, phía nam là sơn nguyên Đê-can, ở giữa là đồng bằng Ấn - Hằng rộng lớn.

Nam Á có khí hậu nhiệt đới gió mùa nóng ẩm và là một trong những khu vực có mưa nhiều nhất thế giới.

Nhịp điệu hoạt động của gió mùa có ảnh hưởng rất lớn đến nhịp điệu sản xuất và sinh hoạt của nhân dân trong khu vực.

Nam Á có nhiều sông ngòi lớn và các cảnh quan tự nhiên đa dạng.

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Nam Á có mấy miền địa hình ? Nêu rõ đặc điểm của mỗi miền.
2. Giải thích nguyên nhân dẫn đến sự phân bố mưa không đều ở khu vực Nam Á.
3. Hãy cho biết các sông và cảnh quan tự nhiên chính của Nam Á.